

רשימת פרסומים – פרופ' שמעון דר

ספרים: שפיטים

1. *ישובים קדומים בעמק-חפר*, אוניברסיטת תל-אביב ומעברות 1977.
2. *התפרוסת היישובית של מערב השומרון*, החברה להגנת הטבע, תל-אביב, 1982. מבוסס על עבודת הדוקטור, כרך א' 499 עמודים, כרך ב' 164 עמודים.
3. *י' פורת, ש' דר, ש' אפלבוואם, קדמוניות עמק-חפר*, הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, תשמ"ו.
4. *ש' דר, ז' ספראי, י' טפר, אום ריחן, עיירה מתקופת המשנה*, הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, תשמ"ו.
5. *Landscape and Pattern, An Archaeological Survey of Samaria, 800 B.C.E* 636 C.E. B.A.R. International Series 308 Oxford 1986.
6. *Settlements and Cult Sites on Mt. Hermon Israel*, Tempus Reparatum, B.A.R., International Series 582 Oxford 1993.
7. *תולדות החרמון, אתרים ומקדשים של היטורים*, החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה והקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 1998.
8. *סומקה – עיירה יהודית בכרמל*, החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה ואוניברסיטת תל-אביב, ירושלים, 1998.
9. *Sumaqa – A Roman and Byzantine Jewish Village on Mt. Carmel, Israel*, Archaeopress, B.A.R., International Series 815 Oxford 1999.
10. *רקית – אחוזתו של מרינוס בכרמל*, החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה, "ארץ" – אוניברסיטת תל-אביב 2002.
11. *Raqit, Marinus' Estate on the Carmel, Israel*, Archaeopress, B.A.R., International Series 1300 Oxford 2004.
12. *Shallale, Ancient City of the Carmel*, Archaeopress, B.A.R., International Series 1897 Oxford 2009.
13. *ישובים כפריים על הכרמל בעת העתיקה*, החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה, ירושלים, 2012.
14. *Rural Settlements on Mount Carmel in Antiquity*. (Rev.Ed.) Archaeopress Archaeology (Oxford 2014).

עריכה

- מחקרי שומרון (קובץ), ש' דר – ז' ספראי (עורכים), הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 1986.
- חידושים בחקר החקלאות ובכלכלה העתיקה של ארץ-ישראל (קובץ הרצאות) בר-אילן רמת-גן, 1992.
- הכפר הקדום בארץ-ישראל (קובץ), ש' דר – ז' ספראי (עורכים), אוניברסיטת תל-אביב, 1997.
- A. M. Maeir, S. Dar, Z. Safrai (eds.), *The Rural Landscape of Ancient Israel*, Archaeopress B.A.R., International Series 1121 Oxford 2003.
- ימי מדבר יהודה 1960-1953 עדויות וזיכרונות של חברי המשלחות של יוחנן אהרוני. שמעון דר, גבי בקי, מיכה לבנה, יורם צפיר (עורכים), מעברות 2010.

מאמרים

- S. Dar, S. Applebaum, "The Roman Road from Antipatris to Caesarea", *Palestine Exploration Quarterly*, 105 (1973) 91-99.
- "כפרי הבשן ומורדות החרמון", *בין חרמון לסיני, יד לאמנון (קובץ)*, מ' ברושי (עורך), ירושלים, תשל"ז, 261-247.
- "סקר ישובים קדומים על כתף החרמון", *החרמון ומרגלותיו*, ש' אפלבוים ואחרים, (עורכים), תל-אביב תשל"ח, 165-52.
- "כתובות מתקופת הורדוס בבשן, טרכון ובחורן" שם, 48-42.
- "הקהילה היהודית בחצביה", שם, 179-166.
- "מכרות המלח של צפון סיני", *קדמוניות סיני (קובץ)*, ז' משל, י' פינקלשטיין (עורכים), תל-אביב 1980, 240-231.
- "דרכים ומצודות באזור בית ליד בשומרון", *ארץ-ישראל*, ט"ו, ירושלים (תשמ"א) 382-376.
- "סיסטרום מצרי מתל-אל-חיר שבסיני", *קדמוניות ח' (תשל"ה)* 82.
- "An Egyptian Sistrum from Sinai", *Tel-Aviv* 3 (1976), English Version.
- S. Dar, Z. Safrai, S. Applebaum, "The Towers of Samaria", *Palestine Exploration Quarterly*, 110 (1978) 91-100.
- "חרבת ג'מעין, כפר מתקופת המלוכה", *קדמוניות*, י"ג (51-52, 1980), תשמ"א) 100-97.
- "מערך של חקלאות קדומה באזור בורות לופ", *קדמוניות*, י"ז (66-67, 1984), תשמ"ד) 75-72.
- "החרמון – מעוז היטורים", *קתדרה* 33 (תשמ"ה) 50-41.
- "מבנה המשק החקלאי של האיכר בארץ-ישראל בתקופה הרומית-ביזנטית", *אדם ואדמה (קובץ)*, א' אופנהיימר, א' כשר, א' רפפורט (עורכים), יד יצחק בן-צבי, ירושלים, תשמ"ו 152-142.
- "הערות על התפתחות של גתות ובתי-בד בארץ-ישראל" שם, 169-153.

- "חרבת ג'מעין – כפר מימי בית ראשון במערב שומרון, מחקרי שומרון, ש' דר – ז' ספראי (עורכים), תל-אביב, תשמ"ו, 13-73.
- ש' דר – י' מינצקר, "מקדש מן התקופה הרומית בהר סנאים בחרמון", ארץ-ישראל, י"ט, ירושלים, תשמ"ד, 30-45.
- א' זינגר – ש' דר, "קברים מתקופת הברונזה התיכונה א' בחניתה", קדמוניות הגליל המערבי (קובץ), מ' ידעיה (עורך), ההוצאה לאור משרד הבטחון, תל-אביב, תשמ"ו, 49-65.
- "הישוב ובית הכנסת בחורבת סומקה שעל הר הכרמל", בתי כנסת עתיקים (קובץ), א' אופנהיימר, א' כשר, א' רפפורט (עורכים), יד יצחק בן-צבי, ירושלים, תשמ"ח, 213-230.
- "עדויות ארכיאולוגיות למרידות השומרונים בתקופה הביזנטית", יהודים, שומרונים, נוצרים בארץ-ישראל הביזנטית (קובץ), י' יעקבי-י' צפריר (עורכים), יד יצחק בן-צבי, ירושלים, תשמ"ח, 228-237.
- "The History of the Hermon Settlements", *Palestine Exploration Quarterly*, 120 (1980) 26-44.
- S. Dar and Y. Mintzker, "Qaqun, Turis Rubea and Montdidier, Three Crusader Sites in Emeq Hefer", *Zeitschrift des Deutschen Palastina Vereins*, 103 (1987) 192-213.
- "מקדשי החרמון", יוון ורומא בארץ-ישראל (קובץ), א' כשר – ג' פוקס (עורכים), יד יצחק בן-צבי, ירושלים (1988), 296-316.
- S. Dar and Y. Mintzker, "The Synagogue of Hurvat Sumaqa", *Ancient Synagogues in Israel 3-7 Century C.E.* Rachel Hachlili (ed.), B.A.R. International Series 499, Oxford (1989) 17-20 PLs. XI-XVI.
- "Hurvav Sumaqa: a Settlement from the Roman and Byzantine Periods", *Bulletin of the Anglo-Israel Archaeological Society*, Vol. 8 (1998-9) 34-48.
- "The Coins from the Mamluk Enclosure at Neby Hazuri, Hermon", (With A. Kindler) *Israel Numismatic Journal*, 10 (1988-9) 46-52.
- "Axes from the Early Bronze Age at a Site near Nahal Alexander", *Bulletin of the Anglo-Israel Archaeological Society*, 9 (1989-90) 46-52.
- ש' דר – י' מינצקר, "אתרים צלבניים בעמק-חפר", השרון – בין ירקון לכרמל (קובץ), א' דגני – ד' גרוסמן – א' שמואלי (עורכים), תל-אביב (1990) 201-210.
- S. Dar and Liora Kolska Horwitz, "Subsistence and Environment on Mt. Carmel in the Roman-Byzantine and Mediaeval Periods: The Evidence from Kh. Sumaqa", *Israel Exploration Journal*, 40 (1990) 287-304.
- "A Relief of Aphrodite from Paneas", *Journal of the British Archaeological Association*, CXLIV (1991) 116-118.
- בין החרמון לליטני, הגזרה המזרחית, הוצאת קצין חינוך ראשי, צה"ל 1984.
- S. Dar and N. Kokkinos, "The Greek inscriptions from Senaim on Mt. Hermon", *Palestine Exploration Quarterly*, 124 (1992) 9-25.
- "קלעת בוסטרה – מקדש ובית חווה מהתקופה הרומית בחרמון", ארץ ישראל, כ"ג, ירושלים (1992) 302-308.

הערכים: מרגלות החרמון, חורבת סומקה, הר סנאים, מערב שומרון, בתוך: האנציקלופדיה החדשה לחפירות ארכיאולוגיות בארץ ישראל, א' שטרן (עורך), ירושלים 1992.

"מרגלות החרמון", כרך 2 עמ' 551-552.

"חורבת סומקה", כרך 3 עמ' 1094-1096.

"הר סנאים", בשיתוף עם יוחנן מינצקר, כרך 3 עמ' 1122-1123.

"סקר מערב שומרון", כרך 4 עמ' 1508-1510.

"Samaria, Archaeological Survey of the Region", *The Anchor Bible Dictionary*, Vol. 5 David Noel Freedman (ed.), New York (1992) 926-931.

אחוזתו של תלמי, השר הבכיר של הורדוס", *יהודים ויהדות בימי בית שני, המשנה והתלמוד. מחקרים לכבודו של שמואל ספראי, א' אופנהיימר, י' גפני, מ' שטרן (עורכים), ירושלים (1993) 38-50.*

גתות הר החרמון", *ארץ הגולן והחרמון, א'-ב'. א' דגני ומ' ענבר (עורכים), תל-אביב (1993) 299-308.*

שם, ש' דר וי' טפר, "ישובי החרמון - סקירה ארכיאולוגית", 321-338.

Rivka Gersht and S. Dar, "A Sculpted Right Foot Wearing a Sandal, From Qalat Bustra in the Hermon", *Bulletin of the Anglo-Israel Archaeological Society*, Vol. 12 (1992-93) 45-51.

S. Dar and Y. Mintzker, "The Synagogue of Horvat Sumaqa, 1983-1993", *Ancient Synagogues. Historical Analysis and Archaeological Discovery*, D. Urman and Paul V.M. Flesher (eds.), Leiden (1995) 157-165.

ש' דר - ז' ספראי, "משקולת אבן יהודית מחורבת בוצין", *דור לדור*, משלהי תקופת המקרא ועד חתימת התלמוד. א' אופנהיימר - א' בשר (עורכים), ירושלים - תל-אביב (1995) 145-153.

"Food and Archaeology in Roman- Byzantine Palestine", *Food in Antiquity*, J. Wilkins et al (eds.) Exeter (1996) 326-335.

"Additional Archaeological Evidence of Samaritan Rebellions in the Byzantine Period", *New Samaritan Studies*, Vols. 3-4, A.D. Crown and L. Davey (eds.), Armidale (1995) 157-168.

Rivka Gersht and S. Dar, "A Roman Cuirassed Basalt Torso from Kh. Beida", *ARAM*, 7 (1995) 369-378.

"הזיקה בין מבנה המגורים והמשפחה בארץ-ישראל החל מתקופת המקרא ועד לתקופת התלמוד", *ארץ-ישראל, 25*, ירושלים (1996) 151-157.

"The Archaeology of Palestine as Reflected in B.A.R.", D. Davison and M. Henig (eds.), Oxford (1996) 49-51.

ז' ספראי - ש' דר, "חורבת בירה - בית-אחוזת בשפלת לוד", *חקרי ארץ*, עיונים בתולדות ארץ-ישראל. ז' ספראי, א' פרידמן, י' שוורץ (עורכים), רמת-גן (1997) 57-107.

"The Oil Press at Sumaqa", *Olive Oil in Antiquity*, D. Eitam - M. Heltzer (eds.), Padova (1996) 49-51.

- ש' דר – ע' דיגלמן, "חורבת כרך בכרמל", *הכפר הקדום בארץ-ישראל* (קובץ), ש' דר – ז' ספראי (עורכים), אוניברסיטת תל-אביב (1997) 161-191.
- "התרבות החומרית של היטורים", *מכמנים*, 12 (1998) 23-44.
- S. Gibson and S. Dar, "Investigating the Agricultural Landscape in the Soba Region close to Jerusalem", *New Studies on Jerusalem*. Proceedings of the Fifth Conference December 23rd 1999, A. Faust and E. Baruch (eds.), Bar Ilan, Ramat Gan (1999) 37-47.
- "שדות חקלאיים עתיקים לפי תצלומי אוויר" *חישה מרחוק – תצלומי אוויר ודימוי לווין ככלים במחקר הארץ*, ב"ז קידר וא' דנין (עורכים), יד יצחק בן-צבי, ירושלים (2000) 155-165.
- "עדויות ארכיאולוגיות למרידות השומרונים בתקופה הביזנטית", *ספר השומרונים*, א' שטרן וח' אשל (עורכים) יד יצחק בן צבי, ירושלים (2002), 444-453.
- "הנבטים בחורן", *הנבטים בנגב*, ר' רוזנטל – הגינבוטום (עורכת), מוזיאון הכט, אוניברסיטת חיפה (2003) 65-72.
- י' בן אפרים וש' דר, "שם הכפר אגריפינה על אבן גבול בגולן ותחנת המשואות השלישית", *ירושלים וארץ ישראל 4-5*, תשס"ז עמ' 157-168.
- "The Agrarian Economy in the Herodian Period", N. Kokkinos (ed.), *The World of the Herods*, Stuttgart and München 2007 pp. 305-311.
- "Horvat Raqit", pp. 2010-2013;
- "Horvat Sumaqa", pp. 2041-2043;
- "Horvat Bira" (with Zeev Safrai), pp. 1651-1653;
- E. Stern et al. (eds.), *The New Encyclopedia of Archaeological Excavations in the Holy Land*, Vol. 5, Jerusalem 2008.
- "חצביה בירת ואדי א-תיים", *לבנון*, א' שילר, י' אורבך (עורכים), משרד הבטחון, ההוצאה לאור (1982) 224-237.
- מקדשים בחרמון ובלבנון, תגליות חדשות על החרמון*, (קובץ), המדור לידיעת הארץ בתנועה הקיבוצית, תל-אביב, 1984.
- "שלוש מנורות ממערב השומרון" *ספר זאב וילנאי*, א' שילר (עורך), ירושלים, תשמ"ד, 267-268.
- S. Dar – D. Adan, "Tiberias", *Israel Exploration Journal*, 33 (1983) 114-115.
- "H. Sumaq", *Israel Exploration Journal*, 34 (1984) 270-271.
- "H. Sumaq", *Israel Exploration Journal*, 36 (1986) 99-100.
- "חוות חקלאיות קדומות באיזור נחל בית עריף", *נופים*, 16 תל-אביב, תשמ"ג, 47-60.
- "הנוף הכפרי של ארץ שומרון החל מימי בית ראשון ועד סוף התקופה הביזנטית", *נופים*, 18-19 תל-אביב, תשמ"ו, 7-30.
- "כפר כור – המבצר של בני ג'וס", *שומרון ובנימין*, ב'. קובץ מחקרים בגיאוגרפיה היסטורית, ז', ח' ארליך (עורך), ירושלים (1992) 261-269.

- "חורבת סומק – עיירה יהודית בכרמל", *הכרמל – אדם וישוב* (קובץ), י' שורר (עורך), תל-אביב, תשמ"ז, 68-79.
- "האוסף הארכיאולוגי בקיבוץ מעברות", *מדריך למוזיאונים בקיבוצים*, א' שילר (עורך), ירושלים (1988) 89-91.
- "אדריכלות הכנסיות הארמניות", ה' גבע וי' דגן (עורכים), *מדריך הסיור למרכז-מזרח תורכיה*, החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה, ירושלים 2007 עמ' 48-52, "קשרי ארמניה וארץ-ישראל", שם, עמ' 44-48.
- "שני טיפוסים משקולות מתל דור ומחורבת שלאלה בכרמל", (עם אורנה נגר-הילמן), *ארץ-ישראל*, 29, החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה, ירושלים עמ' 118-124.
- "An Early Byzantine Oil Press at H. Sumaqa", pp. 123-126.
- "Roman –Byzantine Presses on Mt. Hermon", pp. 67-70.
- E. Ayalon, R. Frankel, A. Kloner (eds.), *Oil and Wine Presses in Israel from the Hellenistic, Roman and Byzantine Periods*. BAR International Series 1972, Oxford 2009.
- "מתי פסקה הפגאניות בארץ-ישראל"? (עם עמנואל פרידהיים), *אדם ליד קשת רומית*, קובץ מחקרים לכבוד פרופ' יורם צפירי, ל. דיסגני ואחרים (עורכים), ירושלים 2009 עמ' 130-134.
- E. Friedheim and S. Dar, "Some Historical and Archaeological Notes About Paganism in Byzantine Palestine", *Revue Biblique* T. 117-3 (2010) pp. 397-409.
- בית הכנסת העתיק של אוסטיה, "עמ-מול" 206 (אוגוסט 2009) עמ' 3-5.
- "החיפושים אחר המגילות במערות מדבר יהוד בשנים 1953-1960", *ימי מדבר יהודה-1960* 1953. *עדויות וזיכרונות של חברי המשלחות של יוחנן אהרוני*. (עורכים), ש. דר, ג. בקי, מ. לבנה, י. צפירי. (מעברות 2010) עמ' 34-23.
- "התרומה של מערות המפלט למחקר של מרד בר-כוכבא", *ימי מדבר יהודה-1953-1960. עדויות וזיכרונות של חברי המשלחות של יוחנן אהרוני*. ש. דר, ג. בקי, מ. לבנה, י. צפירי (עורכים), מעברות 2010 עמ' 161-166.
- "Archaeological Aspects of Samaritan Research in Israel". *Religious Diversity in Late Antiquity*. D.M. Gwynn and S. Bangert (eds.), Leiden and Boston (2010) pp. 189-198.
- "קווים לכלכלת קיסריה בתקופות הרומית והביזאנטית". *מכמני קיסריה, סיכומים ומחקרים בנושא קיסריה וסביבתה*. ברך א'. מוגשים לד"ר יוסף פורת. א' איילון, א' איזדרכת (עורכים), ירושלים 2011 עמ' 275-282.
- "The Samaritans in Caesarea Maritima". *Samaria, Samaritans, Samaritans*. J. Zsengeller (ed.), Berlin – Boston 2011 pp. 225-235.
- "העדות הארכיאולוגית למפעלי ההתיישבות של בית חשמונאים". *תקצירי הרצאות, כנס העשור. מורשת החשמונאים במודיעין וסביבתה*. המרכז הרב-תחומי במודיעין 2013.
- "השומרונים בקיסריה". *תעודה כ"ה*. בארץ ובתפוצות בימי בית שני ובתקופת המשנה. *ספר זכרון לאריה נשר*. י' שחר (עורך) אוניברסיטת תל-אביב 2012 עמ' 327-334.
- "Samaritan Communities on Mt. Carmel and Ramot Menashe". *Knowledge and Wisdom. Archaeological and Historical Essays in Honour of Leah Di Segni*. (Eds)

G. C. Bottini, L. D. Chrupcala, J. Patrich. *Studium Biblicum Franciscannum, Collectio Maior* 54. Milano pp. 283-291.

"תרומתו של אהוד נצר לחקר התקופה ההרודיאנית". א' סג"ל, ש' דר. ארץ-ישראל ל"א, ספר נצר. ירושלים עמ' 262-286.

"הזיקה בין הנבטים ליטורים". *מכמנים* 25 (2014) עמ' 29-38.

"תפקיד המערכות התת-קרקעיות במלחמת בר-כוכבא". *במעבה ההר קובץ חמישי*. א' טבגר, ד' עמר, מ' ביליג (עורכים) אריאל-נווה צוף 2015 עמ' 111-122.

בדפוס

"The Economy of Eretz Israel in the Byzantine Period. A Collection of Essays. Yad Ben Zvi, Jerusalem.

"King Herod and the Copper Mines of Cyprus". The Conference Proceedings, Institute of Archaeology Tel-Aviv University, Israel.

עדויות ארכיאולוגיות לנוכחות צבא רומאי על הכרמל. ספר זיכרון לזיזהר הירשפלד.